

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
« Қазгидромет» РМК Батыс Қазақстан облысы бойынша филиалы

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ

Маусым 2026 жыл

Орал, 2026 ж

МАЗМҰНЫ		Бет.
	Кіріспе	3
1	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Жауын-шашын сапасының жай-күйі	6
4	Жер үсті суларының жай-күйі	7
5	Радиациялық жағдай	9
	Қосымша 1	9
	Қосымша 2	10
	Қосымша 3	12
	Қосымша 4	13
	Қосымша 5	13
	Қосымша 6	15

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желілеріндегі қоршаған ортаның жай-күйі мониторингін жүргізу жөніндегі «Қазгидромет» РМК мамандандырылған бөлімшелерінде орындалған жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Батыс Қазақстан облысы (әрі қарай БҚО) аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғамдастықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің болып жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері.

ҚР статистика жөніндегі комитеттің мәліметтері бойынша облыста стационарлы көздерден келетін ластаушы заттар көлемі 33,303 мың т құрады.

2. Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасының жай-күйі

Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Батыс Қазақстан облысының аумағындағы атмосфералық ауа жай-күйін бақылау 6 автоматтық станцияларда және 1 жылжымалы экологиялық зертханада жүргізіледі (1 Қосымша).

Қалада жалпы 11 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) көміртегі оксиді; 3) азот диоксиді; 4) азот оксиді; 5) озон; 6) күкіртті сутегі, 7) аммиак, 8) көмірсутектер; 9) формальдегид; 10) бензол, 11) қалқыма бөлшектері.

Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасының мониторинг нәтижелері.

Бақылау желісінің деректері бойынша Орал қаласының атмосфералық ауасының ластану деңгейі **төмен** деп бағаланды, СИ=0,99 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей).

Ақсай қаласындағы бақылау желісінің деректері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **төмен** деп бағаланды, СИ=0,99 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) мәндерімен анықталды.

Бөрлі кентіндегі бақылау желісінің мәліметтері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **төмен** болып бағаланды, ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) СИ=0,85 (төмен деңгей).

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінен асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

1-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м³	ШЖШ _{м.б.асу} еселігі	%	>ШЖШ	>5	>10
							ШЖШ	ШЖШ
							оның ішінде	
Орал қ.								
Күкірт диоксиді	0,01	0,24	0,10	0,20	0			
Көміртегі оксиді	0,23	0,08	2,98	0,60	0			
Азот диоксиді	0,010	0,24	0,14	0,68	0			
Азот оксиді	0,004	0,06	0,07	0,17	0			
Күкіртті сутегі	0,0012		0,01	0,99	0			
Озон	0,025	0,83	0,05	0,34	0			

Аммиак	0,004	0,11	0,097	0,49	0			
Ақсай қ.								
Күкірт диоксиді	0,0000	0,000	0,000	0,00	0			
Көміртегі оксиді	0,40	0,13	4,96	0,99	0			
Азот диоксиді	0,000	0,000	0,000	0,00	0			
Азот оксиді	0,005	0,08	0,045	0,11				
Бөрлі кенті								
Озон	0,0449	1,50	0,14	0,85	0			

2026 жылғы маусымды 2025 жылғы маусыммен салыстырғанда Батыс Қазақстан облысында атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

- өзгеріссіз – Орал қаласы, Ақсай қаласы, Бөрлі ауылы. (2-кесте).

2-кесте

**Батыс Қазақстан облысының ауаның ластану деңгейінің динамикасы
(2025–2026 жж.)**

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластаушы заттар - ШЖШ _{м.б.} асып кету жиілігі
	маусым 2025 ж.	маусым 2026 ж.	
Орал қ.	төмен СИ – 1,00 ЕЖҚ – 0%	төмен СИ – 0,99 ЕЖҚ – 0%	-
Ақсай қ.	төмен СИ – 0,90 ЕЖҚ – 0%	төмен СИ – 0,99 ЕЖҚ – 0%	-
Бөрлі кенті	төмен СИ – 0,3 ЕЖҚ – 0%	төмен СИ – 0,85 ЕЖҚ – 0%	-

Қорытынды:

Соңғы бес жылда атмосфералық ауа ластануының деңгейі келесі жағдайда өзгеріп отырған:

Графиктен көрініп тұрғандай, соңғы бес жылда Орал қаласында ауаның ластану деңгейі 2025-2026 жылдары төмен, 2022 жылы көтеріңкі, 2023-2024 жылдары жоғары деп бағаланды.

Соңғы бес жылда Ақсай қаласында 2026 жылдың маусым айында ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай, соңғы бес жылда Ақсай қаласының ауасының ластану деңгейі 2025-2026 жылдары төмен, 2022-2023 жылдары көтеріңкі, 2024 жылы жоғары деп бағаланды.

3. Атмосфералық жауын-шашынның жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 4 метеостанцияда (Орал, Ақсай, Жалпақтал, Каменка) жаңбыр суының сынамаларын алудан тұрды.

Жауын-шашын сынамаларында сульфаттар – 16,00%, гидрокарбонаттар – 37,24%, кальций иондары – 12,27%, хлоридтер – 13,52%, натрий иондары – 8,90%,

магний иондары -4,04%, калий иондары – 3,42%, аммоний иондары -0,61%, нитрат-4,00%.

3-кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың сипаттамасы келтірілген.

Кесте 3

Жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіш	Метеостанциядағы ең аз концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минерализация	МС Каменка – 52,47мг/дм ³	МС Орал –102,19 мг/дм ³
Электрөткізгіштік	МС Каменка – 82,0мкСм/см	МС Орал –168,30мкСм/см
рН (сутегі көрсеткіші)	МС Каменка – 6,70	МС Орал – 7,09
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	МС Жалпақтал – 11,0	МС Орал – 15,03
Хлоридтер (Cl)	МС Каменка – 4,09	МС Жалпақтал–20,2
Нитраттар (NO ₃)	МС Каменка– 2,47	МС Орал – 3,58
Гидрокарбонаттар (HCO ₃)	МС Каменка – 21,59	МС Орал–45,81
Катиондар, мг/л		
Аммоний (NH ₄)	МС Ақсай, МС Жалпақтал–0,12	МС Орал–1,41
Натрий (Na)	МС Каменка – 3,01	МС Жалпақтал–12,10
Калий (K)	МС Каменка – 1,45	МС Жалпақтал–5,14
Магний (Mg)	МС Каменка– 2,43	МС Орал–4,47
Кальций (Ca)	МС Каменка– 6,09	МС Орал–13,47
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	МС Ақсай – 0,0	МС Каменка – 0,50
Мыс (Cu)	МС Ақсай – 0,37	МС Жалпақтал–3,54
Күшән (As)	МС Орал –0,10	МС Жалпақтал–0,62
Кадмий (Cd)	МС Ақсай – 0,0	МС Жалпақтал–0,24

4. Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Батыс Қазақстан облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 9 су объектісінің (Жайық, Шаған, Деркөл, Елек, Шыңғырлау, Қараөзен, Сарыөзен, Көшім су арнасы және Шалқар көлі) 18 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **43** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар, пестицидтар.*

Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (ҚР СРИМ

04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

4 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының сыныбы		Ластаушылар	Өлш.бі рл.	концентрация
	маусым 2025 ж	маусым 2026 ж.			
Жайық өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,348
			ОБТ ₅	мг/дм ³	2,357
			Жалпы темір	мг/дм ³	0,111
Шаған өзені	3 сынып (орташа ластанған)	4 сынып (ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,486
Деркөл өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,413
Елек өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,385
			ОБТ ₅	мг/дм ³	2,21
			Жалпы темір	мг/дм ³	0,11
			Магний	мг/дм ³	24
Шыңғырлау өзені	3 сынып (орташа ластанған)	4 сынып (ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,476
Сарыөзен өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,395
			ОБТ ₅	мг/дм ³	2,58
			Жалпы темір	мг/дм ³	0,12
Қараөзен өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,374
			ОБТ ₅	мг/дм ³	2,38
			Жалпы темір	мг/дм ³	0,11
Көшім су арнасы	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,4
			ОБТ ₅	мг/дм ³	2,21
			Жалпы темір	мг/дм ³	0,13

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2025 жылдың маусым айымен салыстырғанда Жайық, Деркөл, Елек, Қараөзен және Сарыөзен өзендерінің жер үсті суының сапасы өзгерген жоқ. Шаған, Шыңғырлау өзендерінің су сапасы 3 – сыныптан 4-сыныпқа көшті - нашарлады. Көшім су арнасының жер үсті суының сапасы 4-сыныптан 3-сыныпқа ауысты – жақсарды.

Батыс Қазақстан облысының су объектілеріндегі негізгі ластаушылары жалпы темір, магний, жалпы фосфор, ОБТ₅ болып табылады.

Осы көрсеткіштер бойынша сапа нормативтерінің асып кетуі негізінен көптеген халық жағдайында қалалық сарқынды сулардың төгінділеріне тән.

Жоғары және төтенше ластану жағдайлары

2026 жылдың маусым айында Батыс Қазақстан облысының аумағында ЖЛ жағдайы анықталған жоқ.

Тұстамалар бөлінісінде су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат 2-қосымшада көрсетілген.

Көл бетіндегі су сапасының нәтижелері туралы ақпарат Шалқар 3-қосымшада көрсетілген.

5. Радиациялық жағдай

Гамма сәулелену деңгейін бақылау Орал қаласы мен Батыс Қазақстан облысының аумағында күн сайын 2 метеорологиялық станцияда (Орал, Тайпак) және атмосфераның жер үсті қабатының радиоактивті ластануын бақылау 2 метеорологиялық станцияда (Орал, Тайпак) горизонтальді планшеттермен бес тәуліктік ауа сынамаларын алу жолымен жүзеге асырылды.

Кесте 5

Көрсеткіштердің шекті мәндері

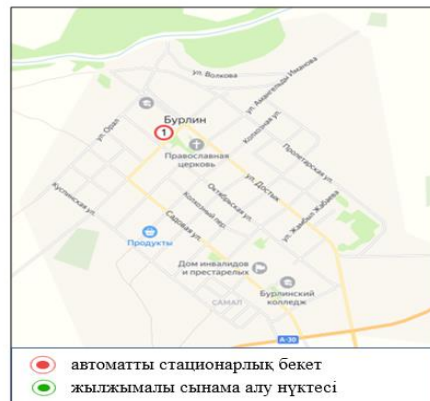
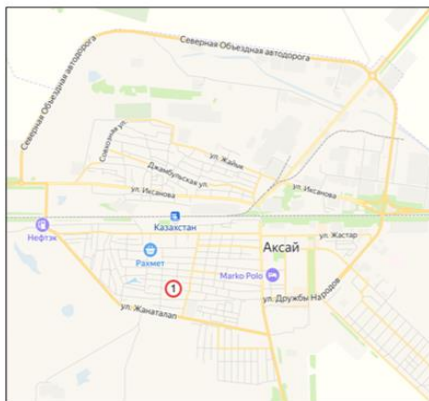
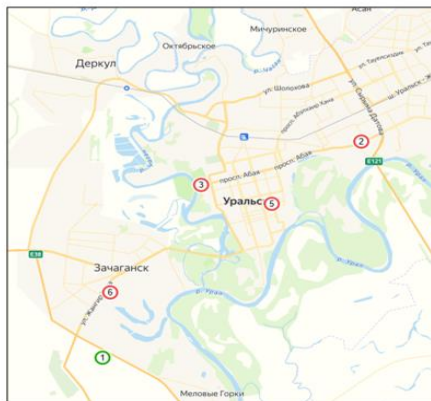
Көрсеткіш (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,16мкЗв/сағ)	0,20мкЗв/сағ	0,11мкЗв/сағ
Тығыздық (1,8Бк/м ²)	2,1Бк/м ²	1,6Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,16 мкЗв/сағ құрады және радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 1,8 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген шоғырдан аспады.

1 Қосымша

Орал қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар				
Бекет нөмірі	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
2	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Гагарин көш., 25	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, күкірт сутегі
3			Даумов көш. (С.М.Кирова ат. парк)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді.
5			Мұхит көш. (Мирлан базары)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, күкірт сутегі, озон,аммиак
6			Жәңгірхан көш., 45В	көміртегі оксиді.
Ақсай қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар				
4	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Утвинская көшесі, 17	күкірт диоксиді, азот диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді.

Бақылау бекеттерінің орналасуы және анықталған қоспалар Бөрлі елді мекені				
7	әр 20 минут сайын	үздіксіз режимде	ст. Чапаев , 14/2	озон.

Орал қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

2 сур. – Ақсай қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

3 сур. – Бурлин а. қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

2 Қосымша

Батыс Қазақстан облысы жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Жайық өзені	судың температурасы 2,8-ден бастап 22,6°C , сутегі көрсеткіші 7,23-7,71, суда ерітілген оттегінің концентрациясы – 9,76-9,92 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,06-2,62 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 17 см, кермектілік – 5,0-5,5 мг/дм ³ .	
тұстама Январцево ауылынан 0,5 км төмен	3 сынып	Жалпы фосфор - 0,342 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,47 мг/дм ³ . ОБТ ₅ нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
тұстама Орал қаласынан 0,5 км жоғары	4 сынып	Жалпы фосфор – 0,41 мг/дм ³ .
тұстама Орал қаласынан 11,2 км төмен,гидробекеті	3 сынып	Жалпы фосфор - 0,392 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,2 мг/дм ³ , жалпы темір - 0,12 мг/дм ³ . ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
тұстама Көшім ауылы	3 сынып	Жалпы темір – 0,12 мг/дм ³ , жалпы фосфор - 0,312 мг/дм ³ . Жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
тұстама Тайпақ ауылы	3 сынып	жалпы фосфор - 0,295 мг/дм ³ , ОБТ ₅ - 2,62 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,11 мг/дм ³ .

		ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Шаған өзені	судың температурасы 2,9-3,1° С , сутек көрсеткіші 7,32-7,73 құрады, суда ерітілген оттегінің концентрациясы 10,08-10,4 мг/л, ОБТ ₅ орташа 2,3-2,62 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі 17 см, кермектілік – 5,0-5,3 мг/дм ³ .	
тұстама Чувашинский ауылы	4 сынып	жалпы фосфор-0,51 мг/дм ³
тұстама Орал қаласынан 0,4 км жоғары, шұңқырдан 1 км жоғары	4 сынып	жалпы фосфор– 0,472 мг/дм ³
тұстама Шаған өзеніннің сағасынан 0,5 км жоғары	4 сынып	жалпы фосфор – 0,475 мг/дм ³
Деркөл өзені	су температурасы 3,0-3,1°С, сутегі көрсеткіші 7,6-7,63 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,76-9,84 мг/дм ³ , ОБТ ₅ - 2,06-2,46 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі – 17 см, кермектілік – 5,5-5,7 мг/дм ³ .	
тұстама Селекционный ауылы	3 сынып	ОБТ ₅ - 2,46 мг/дм ³ , жалпы фосфор - 0,405 мг/дм ³ , жалпы темір - 0,15 мг/дм ³ . ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
тұстама Ростоши ауылы	4 сынып	Жалпы фосфор - 0,421 мг/дм ³ .
Елек өзені	су температурасы 3,1°С, сутегі көрсеткіші 7,14 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,67 мг/дм ³ , ОБТ ₅ -2,21 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см, кермектілік – 5,9 мг/дм ³ .	
тұстама Шілік ауылы	3 сынып	жалпы фосфор - 0,385 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,11 мг/дм ³ , ОБТ ₅ -2,21 мг/дм ³ , магний – 24 мг/дм ³ . ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Шыңғырлау өзені	су температурасы 3,2°С, сутегі көрсеткіші 7,2 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,76 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,46 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см, кермектілік – 5,5 мг/дм ³ .	
тұстама Григорьевка ауылы	4 сынып	жалпы фосфор - 0,476 мг/дм ³ .
Сарыөзен өзені	су температурасы 2,8 °С, сутегі көрсеткіші 7,58 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,07 мг/дм ³ , ОБТ ₅ - 2,58 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см, кермектілік– 5,5 мг/дм ³ .	
тұстама Бостандық ауылы	3 сынып	ОБТ ₅ - 2,58 мг/дм ³ , жалпы темір - 0,12 мг/дм ³ , жалпы фосфор - 0,395 мг/дм ³ . ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Қараөзен өзені	су температурасы 2,9°С, сутегі көрсеткіші 7,6 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,03 мг/дм ³ , ОБТ ₅ - 2,38 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17см, кермектілік – 5,7 мг/дм ³ .	

тұстама ауылы	Жалпақтал	3 сынып	ОБТ ₅ - 2,38 мг/дм ³ , жалпы фосфор - 0,374 мг/дм ³ , железо общее - 0,11 мг/дм ³ . ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Көшім су арнасы		су температурасы 2,9°C, сутегі көрсеткіші 7,87 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы – 9,67 мг/дм ³ , ОБТ ₅ - 2,21 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см, кермектілік – 5,0 мг/дм ³ .	
тұстама ауылынан ОШ дейін 0,5 км	Көшім	3 сынып	ОБТ ₅ - 2,21 мг/дм ³ , жалпы темір - 0,13 мг/дм ³ , жалпы фосфор - 0,4 мг/дм ³ . ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Шалқар көлі		су температурасы 2,9°C, сутегі көрсеткіші 7,89 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы – 10,48 мг/дм ³ , ОБТ ₅ -2,37 мг/дм ³ , ОХТ – 7,84 мг/дм ³ , қалқыма заттар – 28,0мг/дм ³ , минерализация – 4500,9 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17,0 см.	

3 Қосымша

Батыс Қазақстан облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

	Ингредиентердің атауы	Өлшем бірлігі	Маусым, 2026 ж
			Шалқар көлі
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°C	2,9
3	Сутегі көрсеткіші		7,89
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	10,48
5	Мөлдірлігі	см	17
6	ОБТ ₅	мг/дм ³	2,37
7	ОХТ	мг/дм ³	7,84
8	Қалқыма заттар	мг/дм ³	28
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	561,2
10	Кермектік	мг/дм ³	20
11	Минерализация	мг/дм ³	4500,9
12	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	1420
13	Кальций	мг/дм ³	144
14	Натрий	мг/дм ³	28,8
15	Магний	мг/дм ³	153,6
16	Сульфаттар	мг/дм ³	98,0
17	Калий	мг/дм ³	41,0
18	Хлоридтер	мг/дм ³	3448,3
19	Фосфаттар	мг/дм ³	0,21
20	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,703
21	Нитритті азот	мг/дм ³	0,018
22	Нитратты азот	мг/дм ³	3,9
23	Жалпы темір	мг/дм ³	0,19
24	Тұзды аммоний	мг/дм ³	0,95
25	Қорғасын	мг/дм ³	0,002

26	Мыс	мг/дм3	0,0006
27	Мырыш	мг/дм3	0,002
28	АББЗ /СББЗ	мг/дм3	0,0
29	Фенолдар	мг/дм3	0,00052
30	Мұнай өнімдері	мг/дм3	0,00041

4 Қосымша

Анықтамалық бөлім

Елді мекендер ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілетін шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар атауы	ШЖШ мәні, мг/м3		Қауіптілік классы
	Максималды бір-реттік	Орташа тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектер	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектер	0,16	0,035	
Хлорлы сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкірт сутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді мекендердің атмосфералық ауасына қатысты гигиеналық нормативі» (2022 жылдың 2 тамыздан СанЕжәнеН №70)

5 Қосымша

Атмосфералық ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациялар	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалануы
I	Төменгі	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ	2-4

		ЕЖҚ, %	1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

52.04.667–2005 ЖҚ, мемлекеттік органдарды, қоғамдықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған атмосфералық ластанудың жай-күйі құжаттары. Жасақтауға, құруға, баяндауға және күтуге қатысты жалпы талаптар

Су пайдалану кластарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Суды пайдалану класы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану кластары					
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс	6 класс
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су пайдалану	Технологиялық процестер, салқындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

«Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың бөліктеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (ҚР СРИМ 04.06. 2025 жылғы № 111-НҚ Бұйрық).

Радиациялық қауіпсіздік нормативі*

Нормаланатын көлемдер	Доза шектері
Тиімді доза	Тұрғындар
	Кез келген кезекті 5 жылда орташа мәні жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв аспайды

*«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің санитарлық-эпидемиологиялық талаптары»

6 Қосымша

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ), топырақтағы мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0
Күшәла (жалпы нысан)	2,0
Сынап (жалпы нысан)	2,1

* Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне гигиеналық нормативтерді бекіту туралы " Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау Министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ-32 Бұйрығы

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ БОЙЫНША «ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК МЕКЕН ЖАЙЫ:

ОРАЛ ҚАЛАСЫ
ЖӘҢГІРХАН КӨШ. 61/1
ТЕЛ. 8-(7112)-50-20-21

E MAIL: LAB_ZKO@METEO.KZ